

BSOBAC 2023 VÅR

Bacheloroppgave

En litteraturstudie basert på forebygging av barnefattigdom i Norge ved bruk av barns medvirkning i sosiale tjenester

**Universitetet
i Stavanger**

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Bachelor i sosialt arbeid

Stavanger 17.04.2023

Kandidatnummer:4508

Antall ord: 9900

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	4
1.1.Bakgrunn for valg av tema	4
1.2 Presentasjon av problemstilling.....	4
1.3 Formålet med oppgaven	5
1.4 Begrepsavklaringer.....	6
1.4.1 Barns medvirkning	6
1.4.2 Sosiale tjenester.....	6
1.4.3 Barnefattigdom	7
2.0 Teoretisk forståelsesramme	9
2.1 Bronfenbrenner modellen.....	9
2.1.2 Familiestress-hypotesen	10
2.1.3 Investeringshypotesen	10
2.1.4 Hypotesen om bak forliggende kjennetegn.....	11
3.0 Metode	12
3.1 Litteraturstudie som metode	12
3.2 Fremgangsmåte for datainnsamling	12
3.3 Analyse ved hjelp en tematisk analysemodell.....	15
3.4 Valg av artikler.....	16
3.5 Presentasjon av forskningsartikler og funn	16
3.6 Studiens troverdighet.....	19
4.0 Drøfting	22
4.1 Et innblikk i motivasjonsgrunnlaget.....	22
4.1.1 Barnevernsansattes versus Nav ansattes mandat.....	22
4.1.2 Endret praksis i Nav med et større søkelys på barneperspektivet	23
4.1.3 Hjemmebesøk som tiltak på tvers av profesjoner	24
4.1.4 Betydningen av økte ressurser i Nav	25
4.1.5 Barnet som deltakende aktør og et utvidet perspektiv av familien	26
4.1.6 Tverrprofesjonelt samarbeid for endret praktisering av barns medvirkning som et forebyggende tiltak.....	28
5.0 Avslutning	30

6.0 Litteraturliste	31
Vedlegg	33
Vedlegg 1	33
Vedlegg 2	34
Vedlegg 3	36
Vedlegg 4	38

1.0 Innledning

1.1. Bakgrunn for valg av tema

Barnefattigdom har vært et økende sosialt problem i Norge over flere år, og hvert tiende barn vokser opp i en husholdning med familie som har lav inntekt. Dersom barn vokser opp i fattigdom kan det påvirke deres fysiske, og psykiske helse fordi dårligere levekår kan utfordre barnets muligheter til en trygg, og god fremtid slik det kommer frem av barnekonvensjonen. En stadig økende gruppe av barn som vokser opp i fattigdom i Norge kan derfor bidra til at barnet har færre valgmuligheter, og føre til dårligere levekår i dens liv. Dette sosiale problemet bidrar til å skape en politisk, og samfunnsmessig debatt fordi det kan stilles spørsmål som hvordan det å bo i et rikt land som Norge kan gjøre det ekstra vanskelig for barn som vokser opp i en familie med lav inntekt (Stavanger Kommune, 2019, s. 4-7).

Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier kan bli utsatt for sosial eksklusjon, føle mindre tilhørighet til samfunnet, og oppleve å ha en annen levestandard enn andre barn. Mindre tilgang til økonomiske ressurser kan gi barnet dårligere valgmuligheter i eget liv, og en opplevelse av å måtte bekymre seg for fremtiden. Mindre tilgang til for eksempel fritidsaktiviteter eller andre materielle goder kan derfor påvirke barnets fysiske, og psykiske utvikling. Staten tidligere forsøkt flere tiltak på å forebygge utviklingen av barnefattigdommen i Norge i form av ulike prosjekter samtidig som mye kan tyde på at det er behov for mer forskning på området fordi barnefattigdomsgruppen fortsatt ser ut til å vokse. Det bør derfor rettes større oppmerksomhet mot viktigheten av å se på hvilke tiltak som kan virke forebyggende i kampen mot å forhindre at barnefattigdommen i Norge fortsetter å utvikle seg (Stavanger Kommune, 2019, s. 4-7).

I denne oppgaven ønsker jeg å belyse hvordan barnefattigdommen kan påvirke barnets liv, og har som mål å utforske hvordan sosialtjenestene kan arbeide mer systematisk for at barn kan medvirke i egen sak som et forebyggende tiltak mot barnefattigdom.

1.2 Presentasjon av problemstilling

Barnefattigdom er et stadig mer fremtredende sosialt problem i Norge, og det viktig å ha kjennskap til hvordan oppvekst i en lavinntektsfamilie kan påvirke barnets utvikling, og fremtidsmuligheter. Forebyggende tiltak som sterkere implementering av barnets stemme i

egen sak i sosiale tjenester kan bidra til å få fram viktig informasjon om familiens situasjon, og virke som et forebyggende tiltak mot barnefattigdom. Til tross for at det legges til rette for barnets medvirkning, og rett til å bli hørt i egen sak er ikke tiltaket i seg selv en forutsetning for at barnet ikke vokser opp i fattigdom (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 159-160).

Det er derfor viktig å ha kjennskap til at barnets utvikling, og fremtidsmuligheter påvirkes av flere faktorer en kun tilgang til økonomiske ressurser, og at oppvekstsvilkårene preges av samspillet mellom barnet, og dens sosiale nivå omkring samfunnet. Jeg velger derfor å rette fokus mot hvilke konsekvenser fattigdom kan ha for barnets utvikling, og hvordan tilrettelegging av barnets medvirkning, og stemme i sosiale tjenester være et bidrag mot forebyggingsarbeidet av barnefattigdommen i Norge (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 159-160).

Problemstillingen min blir derfor: Hvordan kan barns medvirkning i sosiale tjenester bidra til forebygging av barnefattigdom i Norge?

1.3 Formålet med oppgaven

Mitt formål med denne oppgaven er først, og fremst å belyse hvordan barnets rett til å medvirke i egen sak kan virke som et forebyggende tiltak for å forhindre at barnet kan utvikle sosiale problemer som følger av å vokse opp i fattigdom. Jeg ønsker å rette fokus mot hvordan barnefattigdom kan henge sammen med barnets oppvekstsvilkår, og hvordan tiltak i sosiale tjenester kan bidra til å forhindre videre utvikling av barnefattigdommen i Norge. Jeg ønsker å se nærmere på hvordan bedre implementering av barnets stemme i sosiale tjenester kan bidra til å få fram verdifull informasjon om familien, og bidra til reduksjon av antall barn som lever i familier med fattigdom i Norge i dag.

1.4 Begrepsavklaringer

Under begrepsavklaringen skal jeg redegjør for relevante begreper som blir brukt i teksten ofte, og som er vesentlige for å forstå oppgaven.

1.4.1 Barns medvirkning

Barnets rett til å medvirke, og bli hørt i egen sak forklares som en sterk rettslig stilling i norsk lov. Det betyr at det er tydelige kulturelle, og politiske føringer fra velferdsstaten for hvordan barns rett til å medvirke, og bli hørt i egen skal praktiseres. Retten kommer for eksempel fram i lov av 18 juni 2021 nr. 97 om barnevern (bvl.) §1-4, i lov av 18 desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sotjl.) §1, og i barnekonvensjonen (BK) artikkel 12 (Barnevernsloven, 2021; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 158-159; Sosialtjenesteloven, 2009). Bvl. §1-4 fremhever at barnets rett til medvirkning fordrer at barn som er i stand til å danne seg egne meninger har etter denne loven rett til å medvirke i alle forhold som gjelder seg selv (Barnevernsloven, 2021; Bie, 2014, s. 79).

Det samme rettslige kravet til barnet er noe mindre fremtredende i sotjl. §1 fordi lovens formål fremhever at den skal bidra til at utsatte barn, unge og deres familier skal få et helhelhetlig og samordnet tilbud. Selv om familieperspektivet står sterkt i sosialtjenesteloven kan en se at barnets rett til å medvirke, og bli hørt i egen sak ikke er like fremtredende som i for eksempel bvl. §1-4. Tolkning av formålsbestemmelsen i sotjl. §1, og barnets rett til å medvirke i denne loven kan derfor gi et større rom for å bruke skjønn i egen tolkning når det vurderes implementering av barnets medvirkning i egen sak (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 2-3; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 158).

1.4.2 Sosiale tjenester

Omtrent 11 % av barn i 2020 vokste opp i vedvarende fattigdom i Norge, og en større andel av foreldre i gruppen kan derfor ha problemer med å forsørge seg selv helt eller delvis gjennom arbeid (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 2). Myndighetene er derfor pliktet til å gi støtte, og sikre den enkeltes grunnleggende livsopphold til de som ikke kan forsørge seg selv (Kane et al., 2017, s. 118-119). Mange av lavinntektsfamiliene har ofte komplekse og sammensatte behov, og kan derfor ha behov for sosiale tjenester i form av økonomisk støtte som sosialhjelp. Sosiale tjenester forklares som tjenester knyttet til Nav (Arbeids- og velferdsforvaltningen), og ansatte har som mandat å arbeide etter sosialtjenestelovens formålsbestemmelse. Deres hovedoppgave etter denne bestemmelsen er å bidra til økonomisk

og sosial trygghet, fremme overfang til arbeid, og drive aktiv virksomhet. Formålet i sotjl. § 1 beskriver familieperspektivet som sentralt, og dette innebærer at en skal vurdere hvilke behov, og iboende ressurser hver familiemedlem har, kartlegge familiens helhetlige situasjon, og ut fra dette iverksette riktig hjelpetiltak (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 2-3; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 158).

Loven skal bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til økonomisk, og sosial trygghet, fremme overgang til sosial inkludering, arbeid og aktiv deltakelse i samfunnet (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 2). Loven skal bidra at utsatte unge, og barn og deres familier får et samordnet og helhetlig tjenestetilbud. En av kjerneoppgavene til Nav er derfor å forbygge, og løse sosiale problemer gjennom familieoppfølging, faglig kvalifisert rådgivning, opplysning og enkel brukerveiledning (Ask et al., 2021, s. 59; Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 2).

1.4.3 Barnefattigdom

Barnefattigdom forklares som en andel gruppe barn, og unge som vokser opp i familier med lav inntekt. Barn av lavinntektsfamilier har oftere dårligere levestander, og færre valgmuligheter i livet sitt enn andre barn fordi oppvekst i fattigdom kan påvirke barnets livskvalitet (Stavanger Kommune, 2019, s. 4-5). Det kan utgjøre sosiale forskjeller med tilgang til mindre goder i samfunnet samtidig som det likevel kan tenkes at ulikhetene er mindre i Norge enn i andre land. I Norge regnes ulikheter ut fra forskjeller mellom inntekt i familiene som en indikator på hvor fattig en familie er (Halvorsen et al., 2019, s. 60). For å vite hvordan en skal regne ut fattigdom skilles det ofte mellom absolutt, og relativ fattigdom. Absolutt fattigdom betyr at en ikke er i stand til å dekke familiens primærbehov som bolig, mat, klær, mat og vann. Relativ fattigdom beskrives som familiens manglende muligheter til å delta i aktiviteter, og sosiale ting på grunn av foreldrenes inntekt. God inntekt, og økonomi kan ses på som å ha en god levestander i Norge, og er ofte nødvendig for få tilgang til goder i samfunnet i dag (Stavanger Kommune, 2019, s. 4-7).

Fattigdom i Norge regnes derfor ikke ut fra absolutt fattigdom med manglende tilgang til mat, hus eller vann, og regnes ut fra familiens muligheter til å for eksempel delta i aktiviteter på lik linje med andre barn (Halvorsen et al., 2019, s. 62-63). Lav inntekt kan vær både forbigående, og vedvarende. For å fange opp familiene med mer langvarige økonomiske utfordringer ser en

på husholdningsinntekten over en tidsperiode på tre år ofte for å definere at familier har vedvarende lavinntekt (Stavanger Kommune, 2019, s. 6-7).

Sammenhengen mellom ulike sosiale og materielle mangler, og lavinntektsmålene i Norge er ikke like tydelige slik en ville forventet. Samtidig kan en se at det er en sammenheng mellom en større andel av utsatte grupper, og manglende tilgang til materielle goder. Grupper med barn som for eksempel enslige forsørgere, innvandrere, sosialhjelpsmottakere, foreldre med lav utdanning, og foreldre med liten tilgang til arbeidsmarkedet ser ut til å leve under dårligere forhold på grunn av mindre tilgang til materielle goder. Manglende tilgang til goder kan derfor påvirke denne større gruppen av foreldre og barns fysiske, og psykiske helse så vel som deres fremtidsmuligheter (Hyggen et al., 2018, s. 52-53).

2.0 Teoretisk forståelsesramme

I teorikapitlet tar jeg for meg noen teorier som jeg mener vil være sentrale for å belyse problemstillingen min. Teoriene jeg har valgt å bruke er Bronfenbrenners modell, familiestress-hypotesen, investeringshypotesen, og hypotesen om bak foreliggende årsaker. Bronfenbrenners modell mener jeg er relevant fordi den fremhever en forståelsesmodell av hvordan ulike samfunnsmessige nivåer kan påvirke barnets utvikling. Selv om alle nivåene er relevante for barnets utvikling velger jeg å bruke modellen som en mer overordnet forklaring for å vise til hvordan familiens tilgang til ressurser påvirker barnets fremtidsmuligheter, og utvikling. Foreldrenes økonomi, barnets tilgang til ressurser og goder i samfunnet mener jeg er relevant for å belyse problemstillingen min.

Jeg synes også at Hyggen et al., (2018) sin forklaring om familiestress-hypotesen, investeringshypotesen, og hypotesen om bak foreliggende årsaker er viktig fordi den gir en utvidet forståelse av Bronfenbrenners modell. Hypotesene viser til mulige forklaring på sammenheng mellom barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, og uheldige utfall for barnets utvikling dersom det påvirkes av foreldrenes egenskaper, inntekt, og muligheter til å investere i barnets fremtid. Inntekt kan være en av flere indikatorer på families utfordringer, og i de fleste tilfeller er det vanskelig identifiserer effekten av å ha dårlig økonomi i seg selv Derfor kan hypotesene sammen Bronfenbrenner modellen bidra til en utvidet forståelse for å belyse oppgaven tematikk og problemstilling (Hyggen et al., 2018, s. 57-60 & 64-65).

2.1 Bronfenbrenner modellen

Urie Bronfenbrenner er en anerkjent forfatter, forsker, professor og teoretiker fra Moskva som var bosatt i USA store deler av sitt liv. Han oppfant en utviklingsøkologisk modell med flere navn som for eksempel Bronfenbrenner modellen, sosioøkonomisk modell, og Bronfenbrenners bioøkologiske modell. Modellen er en velkjent tilnærming for å se på barns utvikling i samspill med samfunnet, og brukes mye på det sosialfaglige forskningsfeltet. Modellen tar utgangspunkt i at barns utvikling påvirkes av sosialt samspill i samhandling med samfunnet vårt (Bø & Ertesvåg, s. 259-260, 263 & 265; Helgesen, 2017, s. 170).

Modellen tar for seg fire samfunnsnivå mikro-, meso-, ekso-, og makronivået som ulike forklaringer på at nivåene kan påvirke barnet gjennom samspill med andre, og kan derfor

brukes som forklarende faktorer som kan påvirke barnets utvikling, levekår, og valgmuligheter i framtiden (Bronfenbrenner, 1979, s. 7-8; Bø & Ertesvåg, s. 264).

Miljøet omkring barnet kan ha en direkte påvirkning på barnets utvikling fordi samhandlingen på ulike sosiale arenaer kan ha effekt på barnets psykiske og fysiske helse (Bronfenbrenner, 1979, s. 7). Samhandling på sosiale arenaer omkring barnets miljø kan for eksempel være venner, fritidsaktiviteter, barnets familie, barnehage, skole, og foreninger (Helgesen, 2017, s. 170-171).

2.1.2 Familiestress-hypotesen

Familiestress- hypotesen bygger på en forståelse av at økonomiske problemer, lav husholdningsinntekt, og fattigdom kan bidra til økt stress for foreldrene som kan gjøre det vanskelig og praktiserer godt foreldreskap. Økonomiske problemer kan føre til emosjonelt stress og konflikt mellom foreldrene, og kan påvirke samhandlingen og relasjonen i familien. Foreldrenes rolle kan være en forklaringsmekanisme for en observert sammenheng mellom barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, og uheldige konsekvenser for barnet på flere områder. Foreldrenes rolle kan påvirke unge, og barn på flere måter fordi barn som for eksempel får oppfølging, og støtte fra egne foreldrene kan fremme positiv utvikling hos barnet. Foreldrenes egen oppvekst, og utdanningsbakgrunn kan også være en påvirkende faktor hos barnet ettersom foreldrenes oppvekstvilkår, adaptert foreldrestil fra egne foreldre, og foreldrenes valg av utdanning kan påvirke barnets egne valg i fremtiden (Hyggen et al., 2018, s. 8 & 58).

2.1.3 Investeringshypotesen

Investeringshypotesen legger vekt på en forståelse av at manglende tilgang på økonomiske ressurser gir foreldrene mindre muligheter til å investere i barna sine. Investeringer, og utgifter kan ha en direkte betydning for barnets utvikling. Faktorer som for eksempel kosthold, lære-ressurser, kulturelle aktiviteter, fritidsaktivitet, utdanning, utstyr og klær kan påvirke barnets fremtidsmulighet og levekår. Hypotesen kan også handle om foreldrenes muligheter til å investere i eget bosted eller bolig. Investeringshypotesen kan ses som en produktiv tankegang for politikk- og tiltaksutviklingen fordi dersom staten for eksempel investerer i barnets fremtidige muligheter for å forbedre barns levekår kan det forhindre at

barnet vokser opp i fattigdom. Forbedring av barnets livsmuligheter gjennom økning av familiens kapital slik at pengene kan investeres i barnets fremtidsmuligheter kan for eksempel gi barnet bedre tilgang til skole, bedre tilgang materielle ressurser, bedre helsetjenester som igjen påvirker barnets psykiske og fysiske helse (Hyggen et al., 2018, s. 58).

2.1.4 Hypotesen om bakforliggende kjennetegn

Hypotesen om bakforliggende kjennetegn fremhever at det er andre kjennetegn ved foreldrene som kan ses i sammenheng med inntekten som eksempelvis foreldrenes atferd, foreldrenes utdanning, holdninger, motivasjon, og forestillinger. Forklaringsmodellen tar utgangspunkt i at det er den observerte hypotesen mellom inntekt og barnets utfall ikke er en årsakssammenheng, men at det heller er kjennetegn ved foreldrene som er grunnen til inntekten og foreldreskap. Dette kan for eksempel handle om at foreldrene selv overfører egen oppvekst og utdanningsbakgrunn til eget barn. Dersom foreldrene har lavere utdanning eller har opplevd dårlig foreldreskap av egne foreldre kan dette påvirke barnets fremtid i form av overføring mellom generasjoner. Denne forklaringen finner støtte i at økt husholdningsinntekt i seg selv kan ha mindre å si for selve utfallet for barnet (Hyggen et al., 2018, s. 58-59).

3.0 Metode

3.1 Litteraturstudie som metode

I oppgaven har jeg valgt litteraturstudie som forskningsmetode for å få en dypere forståelse av problemstillingen min. Litteraturstudie handler om å ta en kritisk gjennomgang av allerede eksisterende kunnskap, og forskning forså å forene dette på en systematisert måte.

Systematisering av innhentet eksisterende kunnskap, og forskning blir brukt for å gi en god forståelse for det problemstillingen etterspør hvor det beskriver hvordan en kom fram til resultatet ved å bruke faglitteratur, og artikler opp mot hverandre for å gi en utvidet forståelse (Støren, 2013, s. 16-17). Litteraturstudie er et fruktbart arbeidsverktøy som bidrar til å sette innhentet kunnskap fra artikler, og faglitteratur inn i et større bilde for å kunne forstå sammenhengen i faget. Målet i oppgaven er med andre ord å gi en god oversikt over litteratur, forskning, og gi leseren en utvidet forståelse av hva oppgaven faktisk handler om (Rienecker et al., 2013, s. 187-188).

Valget av litteraturstudie anser jeg som riktig valg fordi det gir meg en dypere forståelse av problemstillingen, og med tanke på tidsbegrensingen det er satt for innlevering av oppgaven. Kvantitativ, og kvalitativ metode kunne vært produktive tilnæringsmetoder dersom jeg hadde hatt mer tid til å undersøke problemstillingen ved bruk av data fra observasjoner eller egne intervjuer av en bestemt gruppe (Thidemann, 2019, s. 75-79).

3.2 Fremgangsmåte for datainnsamling

Søkene ble gjennomført fra 11. januar 2023 til 16. januar 2023 i databasen "Oria, Idunn, og Google". I starten av søkene ble ordet "barnefattigdom" i databasen Idunn, og Oria brukt som et fritekstsøk for å orientere hva som fantes av relevant litteratur, og for å få mer inspirasjon innenfor temaet mitt. Fritekstsøk betyr at grunnordet "barnefattigdom" ble lagt i søkefeltet etterfulgt av tegnet*, og denne fremgangsmåten er et innledende litteratursøk sammen med *trunkering* metoden (Støren, 2013, s. 60 & 64; Thidemann, 2019, s. 81 & 86).

Trunkering metoden er anbefalt av Støren (2013) som en god fremgangsmetode for å orientere seg i hva som finnes innenfor valgt tema (Støren, 2013, s. 64). Metoden bidro til 61 antall treff på ordet barnefattigdom i Idunn, og søket gav relevante treff om temaet. Det var

vanskelig å få en oversikt over temaene i fagartiklene, og derfor gikk jeg mer i dybden i søketreffene. Jeg skimleste sammendrag, og konklusjon/drøfting i hver artikkel for å skape oversikt over innhold, og for å se etter relevans for problemstilling. Skumllesing som fremgangsmetode er som Thidemann (2019) forklarer en effektiv måte å få oversikt for hva teksten handler om. Dette bidrar til å avdekke teorier teksten støtter seg til, og identifisere hovedideen bak tekstens innhold for å kunne vurdere om teksten er relevant for problemstillingen (Thidemann, 2019, s. 30-31).

Samme fremgangsmåte ble brukt i nytt søk med søkeord 'barnefattigdom' i fritext, men med et mer systematisk søk både i Idunn og Oria. Søket ble avgrenset til årstall 2017-2022, og fagfelleverderte artikler som inklusjons- og eksklusjonskriterier. Inklusjonskriterier forklares som avgrensning i søk i form av publikasjonstype, utgivelsesår, eller språk, og eksklusjonskriterier kan bestå av oversiktsartikler. Basen fjerner alle artikler som er overskrifter fordi en litteraturstudie skal bestå av originalartikler hvor en bør benytte primærkilder oppgaven (Støren, 2013, s. 38-39). Inklusjons- og eksklusjonskriterier skaper etterprøvbarehet, og troverdighet, og bidrar til empirisk grunnlag for den som leser oppgaven min (Rienecker et al., 2013, s. 145-146).

Avgrensning i søket skapte god oversikt over relevante artikler i valgt tema så vel som å tilfredsstille kravet om at artiklene ikke skal være eldre enn fem år jf. retningslinjene (Støren, 2013, s. 60-64). Systematisk søkemetode sammen med skumllesing av artiklenes sammendrag, og resultater avdekket raskere artikler av relevans for oppgaven min. Skumllesing av for eksempel introduksjon, metodedel, resultater, og diskusjoner/konklusjoner beskrives en IMRad struktur. En IMRad struktur er en fremgangsmåte for å analysere tekstens oppbygging for å vurdere om tekstens innhold har relevans for oppgavens tematikk, og problemstilling eller om teksten skal forkastes (Støren, 2013, s. 38-39; Thidemann, 2019, s. 90-91). Jeg var derfor opptatt av å se etter en IMRaD struktur (Introduksjon, Metode, Resultat, Diskusjon) fordi temaet i forskningsartiklene skulle svare på problemstilling sammen med artiklenes konklusjon (abstract) eller avslutning (Støren, 2013, s. 15; Thidemann, 2019, s. 29-30).

Avgrenset søk i Idunn gav meg 36 treff, og jeg skimleste sammendraget til første artikkel i søket. Temaet i artikkelen gav meg inspirasjon til en midlertidig ide til en mulig problemstilling i oppgaven min. Artikkelen gav forslag til nøkkelord i sammendraget, og skapte inspirasjon til nye søkeord i søkeprosessen. Jeg valgte derfor å beholde denne

artikkelen som et alternativ til støttende empiri til senere i oppgaven (Støren, 2013, s. 55 & 64).

Etter første søket i Idunn valgte jeg å søke i Oria med samme fremgangsmåte for å se etter flere artikler. Jeg skrev inn begrepet barnefattigdom i søkeemnet i Oria, brukte *trunkering* metoden, og la inn tegnet * etterfulgt av ordet barnefattigdom (Støren, 2013, s. 64). Søket gav meg 69 treff, og jeg la inn inklusjons- og eksklusjonskriterier som årstall 2017-2022, huket av artikler, og fra fagfelleverderte artikler. Dette søket gav 6 treff, og jeg skumleste sammendraget i hver artikkel. Denne systematiske metoden sammen med skumllesing av sammendrag, og konklusjon i artiklene bidro til at jeg raskere kunne forkaste artikler av irrelevans for oppgaven (Støren, 2013, s. 38- 39 & 55; Thidemann, 2019, s. 30).

Sammendraget i artikkel nummer to i søket "Betydningen av barns deltakelse i bekjempelse av fattigdom" av Berit Bergheim & Marianne Rugkåsa gav inspirasjon til problemstillingen, og jeg valgte derfor å lese artikkelen i sin helhet. Artikkelen ble valgt som en av tre empirier til å underbygge egen problemstilling. Artikkelen veiledet til et neste søkeord fordi den oppgav nøkkelord som "lavinntektsfamilier 'som ble benyttet i ett nytt søk i Oria.. Jeg brukte *trunkering* metoden i nytt søk med ordet lavinntektsfamilier etterfulgt av tegnet * i Oria, inklusjonskriterier årstall 2017-2022, eksklusjonskriterier artikler, og fikk opp 3 treff. Av tre treff leset jeg sammendraget til to fordi den tredje var allerede valgt som empiri til å underbygge problemstillingen (Støren, 2013, s. 38-39, 55 & 60).

Jeg forkastet den alternative artikkelen fordi den ble vurdert som irrelevant for problemstillingen, og den siste ble valgt fordi den bygget videre på mer grunnleggende data fra første artikkel. Jeg leste derfor artikkelen " Sosialt arbeid i Nav. Erfaringer fra intervensjonen Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier (Holf-prosjektet)" av Berit Bergheim & Marianne Rugkåsa i sin helhet før den ble valgt som to av tre empirier til å underbygge problemstillingen i oppgaven (Støren, 2013, s. 60-61).

I søket etter en tredje artikkel valgte jeg å bruke Google som ny søkebase fordi jeg ønsket å finne ut om en rapport fra Røde Kors jeg hadde lest var fagfelleverdert. Jeg skrev inn ordet "" når barn må være voksne fagfelleverdert" i Google som var tittelen til rapporten, og fikk omtrent 83 100 treff.. Jeg skumleste overskriftene i første resultater, og søkeord nr. 6, " Profesjonelles barnesyn – en utfordring for barnets ..." fra www.fontene.no fanget oppmerksomheten. Artikkelen er en samling av flere artikler i et PDF- format i

www.fotenene.no, og jeg hadde kjennskap til at nettsiden utgir fagfelleverderte forskningsartikler. Jeg valgte derfor å lese flere av artiklers sammendrag, og resultater for å vurdere om noen var relevante for min problemstilling (Støren, 2013, s. 60-61).

Systematiske søk, og skumlesing, og bruk av en IMRaD struktur gjorde det lettere for meg å avdekke artiklens tema. Det bidrar til å skape etterprøvbarehet for leseren fordi jeg dokumenterer, og begrunner søkene mine. Denne metoden gjorde at jeg raskere avdekket gjennomgående temaer i artiklene, kunne forkaste de som var av irrelevans, og bidro til at jeg valgte siste artikkelen fra fontenes PFD format: "Sosialfagleg arbeid med familieoppfølging i Nav- ein vignettstudie" av Torunn A. Ask, Jorunn Gjedrem, Brita Gjerstad, Kjetil Grimstad Lundberg & Siv Oltedal (Thidemann, 2019, s. 29-33).

Etter anbefaling fra veileder valgte jeg problemstilling i etterkant av søkeprosessen fordi det kunne være bra å hente ut inspirasjon til problemstilling i litteraturens tematikk. Systematisk søkeprosess, anbefaling fra veileder, og fremgangsmetodene ble som et fungerende filter i min kritiske lesing av artiklene for å vurdere relevans for problemstillingen. Det ble til sist valgt ut tre forskningsartikler som støttende empiri, og empirien bidro til inspirasjon av oppgavens problemstilling og tematikk. (Rienecker et al., 2013, s. 93-94; Støren, 2013, s. 38-39; Thidemann, 2019, s. 30).

3.3 Analyse ved hjelp en tematisk analysemodell

For å skape en bedre oversikt, og systematisering av søkene mine utarbeidet jeg en søkehistorikktabell (se vedlegg 1) som beskriver fremgangsmetoden for valg av artikler. Dette kan fungere som et nyttig hjelpemiddel, og arbeidsdokument for å sortere og oppsummere funnene mine (Thidemann, 2019, s. 89). Tabellen sammenfattar artiklens innhold bedre, og gav en utvidet oversikt over gjennomgående temaer. Jeg valgte å skrive ut artiklene i papirformat, lese resultatdelene på nytt, og gule ut med markeringstusj for å identifiserer tema, og hovedfunn til forfatterne (Aveyard, 2018, s. 67-68 & 92). Hovedpoeng ble markert, og jeg lette etter ord i resultatdelene som samsvarte med temaer i problemstillingen (Thidemann, 2019, s. 96-97).

Målet med tematiske analysemetoden er som Aveyard (2018) beskriver å bruke et kritisk, og reflekterende blikk for å se etter likheter og ulikheter mellom artiklene for å finne gjennomgående temaer av interesse (Aveyard, 2018, s. 91-93). I analyseprosessen ble

sammendrag, og konklusjon i artiklene lest for å finne kontraster eller likheter i tematikken for å forkaste irrelevante artikler (Aveyard, 2018, s. 87-88; Thidemann, 2019, s. 97-98).

3.4 Valg av artikler

Søkemethoden, og fremgangsmåtene resulterte i valg av tre artiklene som støttende empiri til problemstilling, og oppgavens tematikk. Grunnlaget for valg presenteres nedenfor.

Første artikkel ble valgt fordi den undersøker hvordan barns medvirkning i sosiale tjenestene kan være et forebyggende tiltak mot barnefattigdommen i Norge, og artikkelen illustrerer tematikken på en produktiv måte for det problemstillingen skal undersøke. Den andre artikkelen ble valgt fordi den går dypere inn i kvalitative data fra den første artikkelen som viser sårbare grupper i statistikk som en del av barnefattigdommen i Norge. Artikkelen har relevans fordi problemstillingen blir belyst på god måte samtidig som den fremmer forslag til ulike tiltak for forebygging av barnefattigdom, viser til tall på utsatte grupper, og fremmer ulike forslag for hvordan Nav tjenesten kan tilrettelegge for bedre praktisering av barns medvirkning i sosiale tjenester.

Tredje artikkel ble valgt fordi den gir et innblikk et fokusgruppeintervju av sosialarbeideres refleksjoner rundt egne vurderinger i en konstruert familiesituasjon med ulike utfordringer. Den har relevans fordi den gir kunnskap om vilkår for å arbeide med familieoppfølging i Nav, og belyser viktigheten av samhandling både med familiene, og andre instanser. Tematikken var derfor relevant for å kunne underbygge problemstillingen min. I vedlegg 2, 3 og 4 fremstilles funn og resultater fra artiklene i en større helhet i tre utfyllende litteratormatriser, og nedenfor presenteres derfor korte sammendrag fra temaene i forskningsartiklene som er mest relevante for oppgaven.

3.5 Presentasjon av forskningsartikler og funn

Artikkel 1: *Betydningen av barns deltakelse i bekjempelse av fattigdom av Rugåsa, M. & Bergheim, B. (2020).*

Sammendrag: Artikkelen bygger på data fra et forskningsprosjekt (Holf) som arbeids- og velferdsdirektoratet startet som inngikk som en del av regjeringens fattigdomsstrategi for

2015-2017. Holf- prosjektet (helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier i Nav) ble satt i gang for å etablere nye rutiner med søkelys på at barnets situasjon og at dens egen stemme, og medvirkning bør være mer fremtredende i sosiale tjenester i Nav. Prosjektets langsiktige, og overordnede målsetting var å forebygge at forhindre at fattigdom går i arv, og forhindre at barn forblir fattige på grunn av manglende arbeidsmuligheter, manglende utdanning, og sosial integrering (Bergheim, 2021, s. 206). Funn i studien viser at familiekoordinatorene erfarte at tilgang til flere ressurser resulterte i mer oppmerksomhet på barnas situasjon hjemme fordi det var mer tid til hver familie. Prosjektets tiltak bidro til mer åpenhet fra foreldrene, dannet tillitsfulle, trygge og gode relasjoner som ga bedre muligheter for å sette inn riktig og tilpasset tiltak i hjemmet til familiene fordi de hadde mer tid til å avdekke familiens ressurser og styrker.

Resultatene viser at: Holf. prosjektet bidro til tydeligere barneperspektiv, prosjektets langsiktige, og overordnede måloppnåelse fordrer mer barnesentrert perspektiv i Nav, og prosjektet viser til positive erfaringer, at samhandling med barn ofte foregikk med foreldrene til stede, voksenperspektivet har stått mer i sentrum, og at samhandlingen i liten grad var direkte med barna i hjemmebesøket.

Funn peker på at: barns kunnskap om eget liv kan det gi verdifull informasjon, kunnskap om eget liv kan bidra til en mer helhetlig oppfølging, prosjektet bidro til å se barn som mer selvstendige subjekter i egen sak, og en mer barnesentrert praksis med et helhetlig bilde av familiens situasjon.

Artikkel 2: *Sosialt arbeid i Nav. Erfaringer fra intervensjonen i helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier (Holf-prosjektet)* av Bergheim, B. & Rugkåsa, M. (2022).

Sammendrag: Artikkelen tar for seg erfaringene fra familieoppfølgingene i Holf-prosjektet med kvalitative intervjudata fra prosjektet. Studien presenterer funn fra forskningsmetoden for Holf- prosjektets målgruppe og metodikk.

Resultatene peker på at: tett oppfølging, og kartlegging i prosjektet å avdekke familiens langvarige problemer, mer tilgang til ressurser gav mulighet til å avdekke økonomiske utfordringer, og bidro til hjelp om å krav til økonomisk støtte.

Funn viser at: prosjektets tilgang til ressurser, og tid bidro til mer dynamisk og tilpasset arbeid etter familiens behov, mer tilgjengelige, handle raskere og være mer fleksible ved å ha et begrenset antall familier å følge opp.

Funn illustrere at: ni av elleve familier hadde minoritetsbakgrunn, det var vanskeligheter med å finne passende arbeid til foreldrene, familiene ble ofte ble gående på ulike stønader over lang tid, mangel på oppfølging i Nav som følger av budsjettsparing, og mindre tilgang til ressurser.

Funn fremhever: problemer med å finne passende arbeid til foreldrene på grunn av krav til utdanning og arbeidserfaring, tre av ti foreldre hadde noe tilknytning til arbeidsmarkedet, 49% av foreldrene hadde grunnskole eller lavere utdanning, og 78% av familiene hadde innvandrerbakgrunn. Hjemmebesøket fikk stor betydning i oppfølgingen fordi informantene ble mer oppmerksomme på barnas situasjon i samtaler med foreldrene som bidro til et utvidet bilde av familiens situasjon som: familiens egne ressurser, relasjoner mellom familiemedlemmer, boforhold, og økonomiske utfordringer. Et bedre bilde av familiens utfordringer bidro til en felles målsetting for endring i familiens situasjon så vel som opplevelse av mestring og medvirkning i egen sak.

Artikkel 3: *Sosialfagleg arbeid med familieoppfølging i Nav- ein vignettstudie* av Ask, T. A., Gjerdrem, J., Gjerstad, B., Lundberg, K. G. & Oltedal, S. (2021).

Sammendrag: Studien fremhever hvordan Nav ansattes perspektiv i et organisatorisk system manifester seg i dagligdagse argumentasjoner, og tenking når det komme til foreldrekonflikter, familienettverk, omsorg for barn, arbeid, vold og arbeidsløshet. Studien er basert på en vignettstudie fra Nav ansattes perspektiv som bidrar med kunnskap om vilkår for å arbeide med familieoppfølging i Nav.

Resultatene peker på: delte meninger blant ansatte om hvordan barn skal involveres i samtaler hvor foreldrene er til stede, og følelsen av usikkerhet i egen kompetanse i samtaler med barn på grunn av fastsatte institusjonelle rammer. Studien fremhever at det kan henge sammen ansatte på Nav kontor ikke forholder seg direkte til barn på samme måte som en ansatte i andre tjenester på grunn av mandat, og rammer innenfor egne lovverk. Det illustreres at

informantene i studien klarer å bruke sosialfaglige vurderinger for å identifisere et avgrensa familieperspektiv med større grad av handlingsrom og fleksibilitet en ansatte i Nav vanligvis gjør. Studien viser til at familiemedlemmenes problemer drøftes ut fra familiens eget utgangspunkt, og at informantene vurderer relasjonsdannelse med bruker som viktig, og setter arbeidslinjen som primær tankegang til side dersom nødvendig.

Funnene i studien viser til at: Nav ansatte forpliktes til å involvere barnets synspunkter i sosiale tjenester som iverksettere av norsk velferdspolitik, og at gjennom Navs mandat åpner sosialtjenesteloven opp for at utfordringer til familiene bør få forrang framfor arbeidslinjen,

Andre resultater illustrere at: informantene peker på vanskeligheter i egne vurderinger om hvilke instanser som skal inkluderes, opplevelse av manglende organisatorisk helhetstenking ved ansvarsfordeling mellom ulike instanser, og henvises til tidligere samarbeidserfaringer med ansvarsforskyving.

Studiens forslag til endring: opprette ansvarsgrupper med utveksling av fagkunnskap, endret tankegang fra arbeidslinjen til et helhetsperspektiv på familien og dens sammensatte utfordringer, mer tilrettelegging for brukermedvirkning, styrking av sosialfaglig samtale internt i Nav, og styrking av fagkompetanse for å utvikle praksiser som utfordre institusjonelle rammer (Ask et al., 2021).

3.6 Studiens troverdighet

Studiens troverdighet handler om å vurdere om enn kan stole på arbeidet som er presentert i oppgaven, og reliabiliteten eller påliteligheten er krav for kvaliteten på forskningen enn har utført. Studiens troverdighet handler om redegjørelse av hvordan det ble innhentet data til undersøkelse av problemstillingen, og hvilke feilkilder som kan ha påvirket resultatene i oppgaven. Dette gir leseren muligheten til å vurdere påliteligheten av arbeidet (Dallan, 2020, s. 58). Innsamlingen av data som belyser problemstillingen kan utfordres av hvor gyldige eller validerte funnene faktisk er. Det vil si at det bør være samsvar mellom resultatene som er

innhentet, det problemstillingen i oppgaven skal belyse over hvor gyldige funnene faktisk er (Halvorsen, 2008, s. 67).

Jeg vil påstå at jeg har vært grundig i arbeidet mitt med å finne utvalgte artikler ved å bruke inklusjons- og eksklusjonskriter som fagfelleverderte forskningsartikler fra nyere dato, og IMRaD struktur i egen lesing for å se etter relevant empiri for å støtte oppgavens problemstilling. Å være kritisk til bruk av egne kilder bidrar som Dallan (2020) til å finne frem litteratur som kan gi leseren en troverdighet, og kan sikre at krav til påliteligheten av egne funn er validert (Dallan, 2020, s. 143). Det er viktig for meg å vise leseren at kravet til oppgavens pålitelighet er utført, og empirien jeg har innhentet for å støtte min problemstilling er troverdig fordi jeg er opptatt av å vise til at det er samsvar mellom egne og empiriens funn. Samtidig min kan det tenkes at kan finnes feilkilder i innsamlingen av egne data som gjør at egne funn kan er noe svakere i gyldighet fordi oppgavens resultater, og funn er basert på egne fortolkninger. Selv om dette kan svekke oppgavens gyldighet noe kan det likevel tenkes at artiklenes egne resultater og funn basert på forfatterens egne fortolkninger også er førende i oppgaven. Derfor kan det tenkes at det finnes andre kilder som kan være mer relevant for min oppgave (Storø, 2019, s. 39-41).

Jeg føler meg trygg på at jeg har vært grundig i arbeidet mitt med utvalg av både faglitteratur, og fagartikler samtidig som jeg er klar over at mine egne subjektive meninger kan ha satt særpreget for både utvalget av artiklene, faglitteraturen, og valg av temaet. Selv om jeg har vært grundig i arbeidet, og prøvd å være observant på egne meninger i oppgaven ser jeg likevel at valget av artiklene er noe svekket. Dette med bakgrunn i at to av artiklene er fra samme forfattere, og innholdet i artiklene bygger på samme fagstoff hvor den ene går mer i dybden på resultater og funn. Jeg har likevel hatt klarhet i at ved å bruke to artikler fra samme forfatter kan dette virke førende for funnene jeg trukket ut, og jeg valgte derfor å stille meg reflekterende underveis til alle funn jeg har gjort for å se andre perspektiver.

Valg av tredje artikkel kan også ses som noe svekket fordi resultatene i studien er bygget opp fra en vignettstudie samtidig som artikkelens relevans er pålitelig fordi artikkelen er fagfelleverdert. Jeg har vært observant over denne svakheten ved valg av artiklene samtidig som jeg velger å påstå at min oppgave er troverdig, og pålitelig fordi egne funn, og resultater støttes opp til artiklenes funn, og resultater som er fra fagfelleverderte forskningsartikler. Samtidig har jeg valgt å fokusere på funn i artiklene som belyser min problemstilling best mulig, og oppgavens funn kan derfor ha noe mindre validitet fordi den er preget av egne

fortolkninger av resultater, funn, og fagstoff. Det kan derfor tenkes at annen viktig informasjon underveis i arbeidet mitt kan ha gått tapt.

4.0 Drøfting

I denne delen skal jeg drøfte noen funn, og resultater fra utvalgte artikler i lys av utvalgte teoretiske referanserammer for å besvare problemstillingen i oppgaven. Dette gjøres ved at jeg trekker fram motivasjonsgrunnlaget for oppgaven, og belyser hvilke betydninger barnets medvirkning i sosiale tjenester kan ha som et positivt tiltak for forebygging av barnefattigdommen i Norge.

4.1 Et innblikk i motivasjonsgrunnlaget

For å se nærmere på hvordan barns medvirkning i sosiale tjenester kan bidra til forebygging av barnefattigdom i Norge er det viktig å være klar over hvilke føringer som ligger til grunn dersom barns medvirkning skal kunne realiseres i Nav tjenesten.

4.1.1 Barnevernsansattes versus Nav ansattes mandat

Barnevernstjenesten sine ansatte har som tidligere nevnt eget mandat gjennom lovgivning i barnevernsloven sammen med barnekonvensjonens artikler som en førende tråd i egen praktisering i all saksbehandling for hvordan de skal tre frem når det for eksempel skal gjennomføres en undersøkelse av en familiens situasjon. I arbeidet med å undersøke, innhente opplysninger, og konkludere med tiltak brukes det ofte forståelsesmodeller sammen med lovgivning for å se på hva som kan ha direkte eller indirekte påvirkning på familien, og barnets liv (Misund, 2014, s. 89-92). På den ene siden kan en se at ansatte i barnevernstjenesten kan ta i bruk Bronfenbrenners ulike forklaringsnivåer både når det innhentes opplysninger fra barnet, foreldrene, skolen, barnehage, fastlege, og andre relevante instanser så vel som i hvordan de tolker påvirkende faktorer i barnets liv (Kvello, 2020, s. 29). Barnevernsansatte kan se på foreldrenes egenskaper, foreldrenes oppdragerstil, foreldrenes egne oppvekstvilkår, foreldrenes utdanning, foreldrenes økonomiske muligheter til å investere i barnets liv, tilgang til både materielle og økonomiske ressurser, tilgang til støttende nettverk, og organisatoriske rammer som påvirkende faktorer for få et mer helhetlig overblikk over barnets og familien situasjon (Kvello, 2020, s. 19-27 & 31-32).

På den andre siden kan en se at Nav tjenestens ansatte har eget mandat gjennom lovgivning i sosialtjenestelovens formålsbestemmelse som en førende tråd i egen saksbehandling hvor familieperspektivet ses i sammenheng med foreldrenes evne til å bedre familiens situasjon

gjennom arbeid som førsteprioritet (Ask et al., 2021, s. 60). Ansatte kan derfor oftere se etter sammenhenger mellom foreldrenes arbeidsevne og ressurser hvor økonomiske ytelser fra sosialtjenesten enten helt eller delvis skal være insentiver for å fremme veien til arbeid, og tilgang til bedre økonomi som forebyggende for sosiale problemer (Ask et al., 2021, s. 59; Kane et al., 2017, s. 119-120). Dette støttes av funn i artikkel 3 av Ask et al., (2021) som fremhever at sosialarbeidere i Nav tjenesten er iverksettere av norsk velferdspolitik, og at gjennom deres mandat i sosialtjenestelovens formålsbestemmelser bør det åpnes opp for strengere krav til bedre implementering, og praktisering av barnets stemme og medvirkning i egen sak (Ask et al., 2021, s. 59 & 66-67).

Som en kan se har barnevernstjenesten, og Nav tjenesten ulik praktisering av lovgivning, og ulik oppfattelse av forståelsesmodell i profesjonsfaget fordi tjenestene er bundet av egne lovgivninger innenfor organisatoriske rammer i. Ulik praktisering av lovgivning og mandat kan skape utfordringer for å at barnets stemme, og medvirkning tillegges lik vekt fordi mandatet, og lovgivning gir føringer for om det er barnets eller familiens perspektiv som skal få forrang (Ask et al., 2021, s. 59; Hutchinson, 2022, s. 28-29). Selv om mandatet, og lovgivning gir føringer kan det likevel stilles spørsmål om hvordan profesjonene på tvers av egne mandater kan bidra til et mer helhetlig syn på familien, og styrke praktisering av barnets rett til å bli hørt og medvirke i egen sak?

4.1.2 Endret praksis i Nav med et større søkelys på barneperspektivet

Utfordringer til den enkelte familien kan som funn i artikkel 3 påpekes ses i sammenheng med et helhetlig familieperspektiv hvor barnets stemme bør få forrang framfor arbeidslinjen ettersom sosialarbeideren er forpliktet til å fremme barnets hensyn både etter sotjl. §1, og etter BK. Art 12 (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 158-159). Det kan tolkes som at Barnets stemme bør være mer fremtredende i saksbehandlingen i sosiale tjenester fordi dette som kan som funn i artikkel 1 av Rugkåsa & Bergheim (2020) viser til å forhindre at fattigdom går i arv, og at nettopp derfor burde barns kunnskap, og erfaringer om eget liv tillegges mer vekt i samhandlingen med Nav-ansatte. Det kan tenkes at en forklaring på dette er som artikkelen påpeker at ved å se barn som selvstendige subjekter i egen sak kan dette bidra til en dreining mot en mer barnesentrert praksis, hvor ansatte i sosiale tjenester har mindre fokus på insentiver mot arbeidsrettet mål for bedring av familiens økonomi (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 158-160).

På den ene siden kan en mer fokusrettet dreining i Nav tjenesten fra arbeidslinjen mot en mer barnesentrert praksis bidra til et mer utenifra blikk for så å kunne se helheten i familiens situasjon, og dette fører til å en større sammenheng i hvilke sosiale problemer som bør løses først for en mer langvarig forebygging av økonomiske problemer i etterkant (Ask et al., 2021, s. 66-67).

På den andre siden kan det tenkes at selv om tilrettelegging av en mer barnesentrert praksis i Nav tjenesten blir realisert, kan det likevel være vanskelig å endre standardisert praksis. En forklaring kan være som artikkel 3 fremhever at praksisen til sosialarbeidere i Nav er bundet av institusjonelle innramminger, og det praktiseres derfor forskjellig for hvilket perspektiv som skal få forrang ut fra arbeidsplassens rammer, og mandat. Det kan derfor tolkes som at sosialarbeidere i Nav bør skape endring i praksis gjennom sin fagkompetanse ved å erkjenne dilemmaet, og medvirke i arbeidet. Dette kan bidra til å utvikle nye praksiser i tjenesten som utfordrer standardiserte institusjonelle innramminger med en dreining mot et mer barnesentrert praksis i Nav internt (Ask et al., 2021, s. 66-67).

Samtidig kan det tenkes at dersom sosialarbeideren i Nav utfordrer standardiserte institusjonelle rammer med sin fagkompetanse kan dette likevel kreve en kompetanse ansatte i tjenesten per i dag ikke har. Det kan derfor stilles spørsmål rundt hvordan ansatte i Nav kan tilegne seg mer kunnskap om å samtale bedre med barn for å få informasjon om familiens og barnets liv (Ask et al., 2021, s. 60 & 65-66; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 166-167).

4.1.3 Hjemmebesøk som tiltak på tvers av profesjoner

I barnevernstjenesten er det som tidligere nevnt vanlig praktisering i å samtale med barn først etter alvorlighetsgraden i en bekymringsmelding (Bie, 2014, s. 79). I Nav tjenesten har det vært forsøk på å endre praksis mot et mer barnesentrert perspektiv i 2017 gjennom Holf-prosjektet, og som funn i artikkel 1 illustrerer ønsket familiekoordinatorene at hjemmebesøkene burde ha inkludert individuelle samtale med barn. Dette kunne som resultatene i artikkelen påpeker avdekke mer informasjon om familiens relasjoner, ressurser og dynamikk en ellers ikke hadde fått fra foreldrene. Informasjon som dette kan som artikkelen illustrerer være verdifull fordi det kan gi et bedre grunnlag for å kartlegge, og undersøke familiens behov for å iverksette et mer langvarig og forebyggende tiltak (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 164 & 166-167). Dette støttes opp av funn i artikkel 2 av Bergheim & Rugkåsa (2022) som påpeker at koordinatorene i Holf-prosjektet opplevde at hjemmebesøket fikk stor betydning for oppfølgingen av familien, og bidro til en mer tett, og helhetlig

oppfølging av familien som ellers ikke hadde vært mulig (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 6 & 9-11).

På den ene siden kan ansatte i barnevernstjenesten ha mer makt i egen lovgivning til å samtale med barnet i enerom, og utføre hjemmebesøk jf. blv § 4-3 fordi bestemmelsen gir barnevernstjenesten lettere tilgang til å prate med barnet for å avdekke forholdene hjemme. Barnets selvstendige rett til å bli hørt ligger som et førende prinsipp i egen lovgivning for ansatte i barnevernstjenesten etter BK. Art. 12, og som en kan se har derfor ikke Nav ansatte samme rett til til å foreta seg hjemmebesøk, eller til å samtale med barn i enerom etter deres lovgivning. Derfor kan dette skape utfordringer for praktisering av en felles metode på tvers av profesjoner, og kan dermed gi barnevernsansatte mer muligheter til å prate med barnet, og familien. Dette kan bidra til å avdekke flere forhold i barnets situasjon som skaper utfordringer for familien (Bie, 2014, s. 71-72 & 78-79).

På den andre siden kan en samtidig se i funn av artikkel 1, og 2 at Nav ansatte opplevde HOLF-prosjektet som et positivt, og innovativt tiltak fordi det bidro til å rette søkelyset mot sterkere involvering av barnets perspektiv, og avdekket utfordringer hos familiene ved hjemmebesøk (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 9-10; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 158-159 & 162-163).

4.1.4 Betydningen av økte ressurser i Nav

Betydningen av økte ressurser i Nav er som funn i artikkel 2 fremhever økningen av ansatte i Holf-prosjektet bidro til å avdekke raskere hvilke sosiale utfordringer familiene hadde. Resultatene viser at flere familier hadde uoversiktlig økonomi, og at ansatte i prosjektet opplevde det innovativt å ha tilgang til mer tid med hver familie fordi det gav muligheten til å lage økonomiske systemer sammen foreldrene. Bedre oversikt over økonomi bidro til å synliggjøre at flere av foreldrene hadde krav på stønader de ikke hadde søkt om, og kan derfor ses på som et bidrag mot forebygging av fattigdom for familiene (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 6-7).

Mer tilgang til ressurser, og mer tid til den enkelte familien kan som en ser skape bedre oversikt, og forutsigbarhet over egen økonomi hvilket igjen kan påvirke foreldrenes stressnivå positiv (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 7). Foreldrene kan som både familiestress-hypotesen, investeringshypotesen og hypotesen om bak forliggende kjennetegn illustrerer oppleve å ha mer overskudd til foreldrerollen. Tilgang til mer kapital for å investeres i barnets, og familiens

fremtid kan reduserer stress, og derfor gi mer overskudd til å håndtere andre situasjoner i familiens liv (Hyggen et al., 2018, s. 8 & 58-59).

Dette støttes opp av andre funn i artikkel 2 som viser til at flere ansatte i Nav gav et begrenset antall familier å følge opp, og at koordinatorene derfor opplevde ha bedre tid, var mer tilgjengelige, handlet raskere, og var mer fleksible. Tilgang til flere ressurser kan som artikkelen illustrerer bidra til å kunne arbeide mer tilpasset, og målrettet sammen med den enkelte familie. Opplevelsen av mestring og medvirkning i egen sak kan som artikkel 2 fremhever danne tillitsfulle, trygge og gode relasjoner med familiene, og bidra til å kunne se både familiens ressurser, og styrker. Annerkjennelse av familiens ressurser og styrker kan gi en følelse av gjensidig respekt i samhandlingen som kan ha en betydning for relasjonen og samarbeidet videre (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 5 & 8-9).

4.1.5 Barnet som deltagende aktør og et utvidet perspektiv av familien

Familiens utfordringer består av flere påvirkende faktorer en bare tilgang til økonomiske ressurser, og som Bronfenbrenners modell illustrerer er derfor ikke økte ressurser alene et forebyggende tiltak for å forhindre at barn ikke vokser opp i en lavinntektsgruppe (Hyggen et al., 2018, s. 53 & 64-65).. Som en kan se er resultater fra både artikkel 1, 2, og 3 basert på synspunkter i selve forskningen fra foreldre, og ansatte med forskjellige profesjonsbakgrunn som derfor ble førende i valg av tiltak til familiene (Ask et al., 2021, s. 66; Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 10; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 167). Dette støttes opp av funn i artikkel 1 som påpeker at barn bør få medvirke direkte i egen sak fordi samtaler med barn kan avdekke mer av families situasjon, ressurser, relasjon mellom foreldre og barnet, og gi et utvidet perspektiv av familiens utfordringer (Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 160).

Et utvidet perspektiv av familiens situasjon er som både funn i artikkel 2, og Bronfenbrenner modellen illustrerer viktig fordi barnets liv er som vevd sammen i relasjoner av både familie, nærmiljø og ulike institusjoner som kan påvirke barnets fysiske, og psykiske utvikling (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 9-10; Kvello, 2020, s. 27). Resultatene i artikkelen fremhever at koordinatorene gjennom prosjektet erfarte at de ble mer oppmerksomme på barnas situasjon, og at samtaler med foreldrene bidro til innsikt og kunnskap om barnas behov selv om de ikke samhandlet direkte med barna (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 8). Dette kan tolkes som en indikasjon på at foreldreperspektivet, og profesjonsperspektivet har fått forrang i

Holf-prosjektet, og at dens langsiktige målsetning om å forhindre at barn forblir fattige på grunn av manglende arbeidsmuligheter, manglende utdanning, og sosial integrering ikke har vært mulig å oppnå fordi barnets perspektiv ikke er inkludert i prosjektet. Samtidig kan det tenkes at det bør stilles spørsmål rundt om praktiseringen innenfor prosjektets rammer derfor har vært i tråd med formålsbestemmelsen i sotjl.§ 1 som sier at barn og unge og deres familier skal få helhetlig og samordnet tjenestetilbud ettersom måloppnåelse for et helhetlig og samordnet tilbud fordrer barnets stemme, og medvirkning (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 2-3; Østby, 2011, s. 67-68).

Det kan stilles spørsmål rundt hvorfor koordinatorene ikke samhandlet direkte med barnet i prosjektet. Resultatene i artikkel 3 illustrerer at det kan henge sammen med delte meninger, og usikkerhet blant Nav ansatte i hvordan inkludere, og samtale med barn når foreldrene er til stede. Dette støttes opp av andre funn i artikkel 3 som viser til at sosialarbeiderne var usikre på egen kompetanse i hvordan samtale med barn fordi institusjonen har satt rammer for hvordan en skal samhandle med familier, og barn i Nav. Resultatene illustrere et viktig poeng fordi det kan være en indikator på at det ikke er forventet at sosialarbeideren på Nav -kontoret skal forholde seg direkte til barn på samme måte som for eksempel en ansatt i barnevernstjenesten. Dette kan henge sammen med at barnets medvirkning praktiseres ulikt på grunn av mandat i forskjellige lovgivninger hvor intensjonelle rammer legger føringer for standardisert praksis. I barnevernstjenesten er for eksempel barnets rett til å bli hørt, og medvirke i egen sak tydeligere i praktisering fordi lovgivning, og institusjonen legger rammer for at barneperspektivet har sterkere forrang i saksbehandlingen (Ask et al., 2021, s. 63-67).

Realisering av barns rett til å få informasjon og medvirke i egen sak etter både sotjl. § 1 og BK art 12 er som artikkel 1, og 2 fremhever viktig fordi det kan bidra til at familiene får rett tiltak til rett tid, bedre barns fremtidsmuligheter og forebygge at barnet vokser opp i fattigdom (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 1-2; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 1-2).

4.1.6 Tverrprofesjonelt samarbeid for endret praktisering av barns medvirkning som et forebyggende tiltak

Som en kan se i resultatene fra artikkel 1,2, og 3 bør barneperspektivet få mer forrang i sosiale tjenester fordi det kan være mer i tråd med for eksempel framtidige forebyggingsprosjekter som et tiltak mot fattigdomsbekjempelsen i Norge. Derfor bør praktiseringen av barnets stemme komme tydeligere frem etter sotjl. § 1 (Ask et al., 2021, s. 66; Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 10; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 167). Samtidig peker artikkel 3 på kompleksiteten i å få realisert barnets stemme i den praktiske utførelsen i Nav fordi institusjonelle innramminger legger føringer for hvilke perspektiv i sosiale tjenester som bør få forrang (Ask et al., 2021, s. 65-67).

Resultatene i artikkel 3 peker på kompleksitet i praktisk utførelse av barneperspektivet i sosiale tjenester, samtidig som artikkelen fremmer forslag om utvikling av nye, og mer felles praksiser på tvers av ulike profesjoner. Utfordring av institusjonelle rammer for å skape endring i standardisert praksis i sosiale tjenester kan brukes som en motvekt til kompleksiteten. Dersom realisering av muligheten til å utfordre institusjonelle rammer skal skje, bør derfor tverrprofesjonelt samarbeid mellom ulike instanser tillegges mer vekt. Dette kan bidra til å skape refleksjoner i egen praksis, så vel som å tilegne seg mer kunnskap fra andre instanser. Tverrprofesjonelt samarbeid, deling av kunnskap, og refleksjon over ulike fagkompetanse kan bidra til en dreining fra å la voksenperspektivet få forrang, til en dreining mot en sterkere barnesentrert praksis i sosiale tjenester. Refleksjon, deling av ulike fagkompetanse, og samarbeid på tvers av profesjoner kan derfor skape større grunnlag for endring i sosialfaglig arbeid for ulike instanser i en standardisert praksis satt av institusjonelle rammer (Ask et al., 2021, s. 65-67).

Tverrprofesjonelt samarbeid som legger til rette for deling av kunnskap, refleksjoner i ulike fagkompetanse, og praktisering kan som funn i artikkel 1 og 2 påpeke bidra til at Nav, barnevernstjenesten DPS, PPT, og BUP raskere avdekker familiens utfordringer. Funn i artiklene tyder på at samarbeid, og koordinering med andre instanser er viktig for å få fram hvilke påvirkende faktorer som er utfordrende for barnets og familiens liv (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 7; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 167) Samarbeid, og koordinering om ansvarsfordeling mellom ulike instanser er som artikkel 2 illustrerer ressursbesparende fordi det kan løse flere langvarige utfordringer over et mindre tidsperspektiv (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 11-12).

Utfordringer til foreldrene som ble presentert i funn i artikkel 1, og 2 handlet blant annet om: foreldrenes helseproblemer, manglende utdanning, lite tilknytning til arbeidsmarkedet, og lave norskspråklige ferdigheter. Det kan tenkes at utfordringene hadde vært avdekket raskere dersom utveksling av kunnskap på tvers av profesjoner, veiledning og tilførsel av mer ressurser hadde vært mer i fokus (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 6-7; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 166). Dette støttes opp funn i artikkel 2 som fremhever at ansatte i Holf. -prosjektet strevde med å finne passende arbeid til foreldrene fordi tre av ti foreldre hadde noe tilknytning til arbeidsmarkedet, og 49 % av disse foreldrene hadde grunnskole eller lavere utdanning. Dette tolkes som en sterk indikator på at nesten halvparten av foreldrene i studien manglet videregående eller universitetsskolegang. Derfor kan det tenkes at Nav ansatte hadde mer utfordringer med å for å finne passende arbeid for denne gruppen av foreldre (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 5-7; Østby, 2011, s. 63-64).

Begrenset tilgang til arbeid kan være en sterk indikator på foreldrenes økonomiske problemer, samtidig som det kan finnes andre forklarende faktorer som skaper utfordringer i familien (Hyggen et al., 2018, s. 65-66). Resultater i både artikkel 1, og 2 så vel som Bronfenbrenners modellen, familiestress-hypotesen, investeringshypotesen, og hypotesen om bak foreliggende kjennetegn illustrerer at viktig å forstå sammenhengen mellom økonomi, og at andre faktorer kan påvirke familiens liv, og barnets fremtidsmuligheter. Dersom ansatte i Nav tjenesten tar i bruk en utvidet forståelsesmodell av at flere faktorer påvirker barnets liv, kan det tenkes at sosiale problemer som fordrer foreldrene økonomiske situasjon avdekkes raskere (Bergheim & Rugkåsa, 2022, s. 9 & 11-12; Hyggen et al., 2018, s. 8 & 58-59; Kvello, 2020, s. 27-29; Rugkåsa & Bergheim, 2020, s. 167).

5.0 Avslutning

Denne oppgaven viser viktigheten av å rette søkelys på hvordan barnets perspektiv kan fungere som et forebyggende tiltak for den økende barnefattigdommen i Norge fordi oppvekst i fattigdom kan ha en direkte eller indirekte påvirkning i barnets liv. Mye kan tyde på at det bør legges til rette for å få en mer utvidet forståelse av familien med større fokus på barneperspektivet i sosiale tjenester. Institusjonelle rammer bør derfor utfordres i kritisk refleksjon av egen fagkompetanse i et tverrprofesjonelt samarbeid. Dersom sosialarbeideren skal kunne utfordre institusjonelle rammer bør ulike fagkunnskap utveksles på tvers av profesjoner, slik at et mer helhetlig syn på familien, og barnet fordres. Tverrprofesjonelt samarbeid med inkludering av for eksempel barneverntjenestens fagkunnskap, og praktisering kan bidra til at ansatte i Nav tjenesten dreier seg mot en mer barnesentrert praksis. Samtidig bør barnet ses som en mer deltakende aktør som påvirkes av ulike sosiale arenaer i eget liv. Et endret syn på barnet og dens familie, en sterkere implementering av barnets stemme, og rett til å bli hørt i sosiale tjenester er som oppgaven fremhever en realisering av barnets rettighet både etter sotjl. §1 og BK art. 12.

Resultatene mine viser at det fremdeles er behov for mer forskning på tiltak som kan ha direkte eller indirekte innvirkning i forebyggingsarbeidet mot barnefattigdommen i Norge. Holf- prosjektets forsøk på å forebygge at fattigdom går i arv illustrerer at alle påvirkende faktorer i barnets liv ikke var like fremtredende fordi barnet selv ikke var en direkte deltakende aktør. Derfor tyder dette på at det har vært et forsøk på å rette søkelys mot barnets perspektiv, samtidig som resultatene peker på at det har vært mer fokus på foreldre- og profesjonsperspektivet.

Dette er en indikator på at det bør forskes mer på tematikken i oppgaven, fordi dersom barnet er en direkte deltakende aktør i sosiale tjenester kan det bidra til avdekkende informasjon om påvirkende faktorer i dens liv. Som det har blitt påpekt både i oppgavens funn, resultater og teorier kan barneperspektivet bidra til å avdekkende informasjon om familiens situasjon, og virke forebyggende fordi raskere tiltak kan forhindre at barnet vokser opp i fattigdom. Barnets rett til å bli hørt, og medvirke i egen sak fordres av at sosialarbeiderne i Nav tjenesten legger til rette for tverrprofesjonelt samarbeid mellom instanser for å utveksle kunnskap fordi det kan frigjøre ressurser. Flere ressurser kan gi mer tid til å avdekke familiens utfordringer, og bidra til å sette inn mer riktig forebyggende tiltak tidligere som et bidrag til å styrke barnets fremtidsmuligheter, og forhindre at barnet vokser opp i fattigdom.

6.0 Litteraturliste

- Ask, T. A., Gjerdrem, J., Gjerstad, B., Lundberg, K. G. & Oltedal, S. (2021). Sosialfagleg arbeid med familieoppfølging i Nav- ein vignettstudie. *Fontene forskning*, 14(1), 58-69. <https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/bitstream/handle/11250/3054890/pdf15.99651.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Aveyard, H. (2018). *Doing a Literature Review in Health and Social Care: A Practical Guide* (4. utg.). Open University Press. * **126 sider**
- Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern (barnevernsloven)* (LOV-2021-06-18-97). <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2021-06-18-97/§1-4>
- Bergheim, B. (2021). Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier i Nav. I H. Glemmestad & L. C. Kleppe (Red.), *Arbeidsinkludering i sosialt arbeid* (s. 205-220).
- Bergheim, B. & Rugkåsa, M. (2022). Sosialt arbeid i Nav. Erfaringer fra intervensjonen i helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier (Holf-prosjektet). *Tidsskrift for velferdsforskning*, (2), 1-14. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/11250/3040402>
- Bie, T. (2014). De juridiske rammene for barnevernets undersøkelse. I B. N. Aadnesen & E. Hærem (Red.), *Barnevernets undersøkelse* (3. utg., s. 67-87). Universitetsforlaget.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *the Ecology of Human Development: : experiments by nature and design*. Harvard University Press. * **Part one, 39 sider**
- Bø, I. & Ertesvåg, S. K. Gjensyn med Urie Bronfenbrenner etter hans «arbeidsdag» på 60 år. *Nordic studies in education*, 26(3), 258-274. <https://www-idunn-no.ezproxy.uis.no/doi/full/10.18261/ISSN1891-5949-2006-03-05> * **17 sider**
- Dallan, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal. * **Kap 3, 11 sider**
- Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet* (5. utg.). Cappelen Akademisk forlag. * **Kap 3, 15 sider**
- Halvorsen, K., Stjernø, S. & Øverbye, E. (2019). *Innføring i helse- og sosialpolitikk* (7. utg.). Universitetsforlaget
- Helgesen, L. A. (2017). *Menneskets dimensjoner: Lærebok i psykologi* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Hutchinson, G. S. (2022). *Samfunnsarbeid, mobilisering og deltakelse i sosialfaglig arbeid* (4. utg.). Gyldendal.
- Hyggen, C., Brattbakk, I. & Borgeraas, E. (2018). Muligheter og hindringer for barn i lavinntektsfamilier. En kunnskapsoppsummering. (11), 7-191.

- <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/5129/Nettutgave-NOVA-Rapport-11-2018-Muligheter-og-hindringer-.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kane, A. A., Köhler-Olsen, J. & Reedtz, C. (2017). Aktivisering av unge sosialhjelpsmottakere- forutsetninger for å sikre overgangen til arbeid. *Universitetsforlaget*, 20(2), 117-133. <https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.18261/issn.2464-3076-2017-02-02> * **16 sider**
- Kvello, Ø. (2020). *Barn i risiko* (2. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Misund, B. I. (2014). Barnevernets undersøkelse- innenfor rammen av en organisasjon. I B. N. Aadnesen & E. Hærem (Red.), *Barnevernets undersøkelse* (3. utg., s. 89-103). Universitetsforlaget.
- Rienecker, L., Stray Jørgensen, P. & Skov, S. (2013). *Den gode oppgaven : håndbok i oppgaveskriving på universitet og høyskole* (2. utg. utg.). Fagbokforlaget.* **303 sider**
- Rugkåsa, M. & Bergheim, B. (2020). Betydningen av barns deltakelse i bekjempelse av fattigdom *Universitetsforlaget*, 23(3), 157-169. <https://www.idunn.no/doi/full/10.18261/issn.0809-2052-2020-03-01>
- Sosialtjenesteloven. (2009). *Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (Sosialtjenesteloven)* (LOV-2009-12-18-131). <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2009-12-18-131>
- Stavanger Kommune. (2019). *Barn vil være med! Plan for inkludering av barn i lavinntektsfamilier*. <https://eu01.alma.exlibrisgroup.com/leganto/readinglist/citation/5349453750002208/file/viewer>
- Storø, J. (2019). *Du må skrive!* Universitetsforlaget. * **Innledning, Del 1, 62 sider**
- Støren, I. (2013). *Bare søk! Pratisk veiledning i å systematisere kunnskap* (2. utg.). Cappelen Akademisk forlag. * **68 sider**
- Thidemann, I.-J. (2019). *Bacheloroppgaven for sykepleierstudenter : den lille motivasjonsboken i akademisk oppgaveskriving* (2. utgave. utg.). Universitetsforlaget.* **129 sider**
- Østby, L. (2011). Sånn er de : om kategorisering og samhandling med etniske minoriteter. I *Minoritetsperspektiver i sosialt arbeid* (s. 57-72). Universitetsforlaget. <https://eu01.alma.exlibrisgroup.com/leganto/readinglist/citation/4513982810002208/file/viewer> * **15 sider**

Selvvalgt pensum: 801 sider

Vedlegg

Vedlegg 1

Database	Søkedato	Søkeord	Avgrensinger	Antall treff	Leste abstract	Leste artikler	Artikler inkludert
Idunn	11/1	Barnefattigdom	Ingen	61	0	0	0
Idunn	11/1	Barnefattigdom	Fritekst Siste 5 år	36	2	2	0
Oria	15/1	Barnefattigdom*	Fritekst trunkering Siste år 5 Fagfelleverderte artikler	6	1	1	1
Oria	15/1	Lavinntektsfamilier*	Fritekst trunkering Siste 5 år Artikler	3	2	1	1
Google	16/1	Når barn må være voksne fagfelleverdert	Fritekst	83100	1	1	1

Vedlegg 2

<p>Artikkel 1: Norge</p>	<p>Rugås, M. & Bergheim, B. (2020). Betydningen av barns deltakelse i bekjempelse av fattigdom <i>Universitetsforlaget</i>, 23(3), 157-169. https://doi.org/https://www.idunn.no/doi/full/10.18261/issn.0809-2052-2020-03-01</p>
<p>Hensikt</p>	<p>Å undersøke, og beskrive hvordan tilsyn fra fylkesmannen resulterte i nye etablerte rutiner i Nav- kontor for kartlegging av hvordan barns situasjon skal synliggjøres i oppfølging ved kontoret.</p>
<p>Metode</p>	<p>Kvalitativ studie med data fra forskningsprosjekt hvilket består av en grupperandomisert studie og en kvalitativ prosessevaluering.</p>
<p>Utvalg</p>	<p>Forskningsprosjektet som artikkelen går inn i bestod av 29 deltakende NAV-kontor i perioden 2016-2019, og artikkelen tar utgangspunkt i kvalitative data fra individuelle intervjuer, og 8 fokusgruppeintervjuer med familiekoordinatorene fra 15 av kontorene.</p>
<p>Resultater</p>	<p>Familiekoordinatorene erfarte gjennom HOLF-prosjektet at:</p> <p>mer oppmerksomhet på barnas situasjon, og at i samtaler med foreldrene bidro det til innsikt og kunnskap om barnas behov selv om de ikke direkte samhandlet med barna.</p> <p>Tilførsel på ekstra ressurser gav mer tid til hver familie som bidro til at foreldrene var mer åpne om utfordringene som påvirket familien. Det var derfor lettere å finne riktig tiltak som kunne virke forebygge for familien.</p> <p>Familiekoordinatorene ønsket at målområdet til prosjektet burde inkludert individuell samtale med barna i hjemmet fordi dette kunne bidratt til mer informasjon om familiens relasjoner, ressurser og dynamikk. Informasjon som dette kan være verdifullt fordi det kunne bidratt til et bedre grunnlag for å kartlegge, og undersøke familiens behov for å iverksette eventuelle tiltak.</p> <p>HOLF-prosjektet har generelt bidratt til et tydeligere barneperspektiv ved Nav-kontorene.</p> <p>Koordinatorerne opplevde HOLF-prosjektet som et positivt og innovativt tiltak som bidro til fokus på sterkere implementering av barnet som en mer aktiv deltaker for å belyse familiens situasjon bedre.</p>
<p>Kvalitet</p>	<p>Fra et fagfelleverdert tidsskrift, og av nyere dato. Forfatterne redegjør for at HOLF- prosjektet (Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier) som de har analysert datasettet sitt fra er meldt, og anbefalt av NSD.</p> <p>Det oppgis noen begrensninger, blant annet at innhentet datagrunnlag fra foreldrene danner et ensidig grunnlag, og at barnas egen stemme i studien hadde gitt et mer støttende grunnlag for funnene. En annen svakhet ved studien er at funnene i dataene ikke støttes opp mot noen form for relevant statistikk slik at grunnlaget for funnene ikke er validerte nok. Forfatterne oppgir</p>

	<p>ikke hvor stor andel fra Nav- kontorene som har deltatt i undersøkelsen, og derav er det vanskelig å kvalitet sikre hvor stor andel som faktisk har deltatt i studien. Det er svakheter ved at det ikke vises til ulike variabler, eller korrelasjoner som støtter opp mot funnene i studien.</p>
Etikk	<p>Forfatterne redegjør for etisk godkjenning gjennom meldt, og anbefalt datasett fra NSD. Det er redegjort for etisk god behandling av deltakerne, og anonymisering.</p>
Relevans	<p>Artikkelen retter fokus på viktigheten av barneperspektivet i Nav-tjenesten hvor voksenperspektivet ofte har vært styrende. HOLF-prosjektet kan bidra til større oppmerksomhet mot barnet som mer deltakende aktør for et mer helhetlig perspektiv på familiens situasjon. Barnas samhandling, og deltakelse med Nav-ansatte kan gi en bredere, og mer nyansert bilde av familiens utfordringer for å kunne gi mer riktig tiltak som kan forhindre at barnet lever opp i fattigdom. Resultatene viser til interessante funn om at barns manglende deltakelse i Nav-tjenesten kan ha en innvirkning på hvilke tiltak familiekoordinatoren velger i den enkelte familien. Viktigheten av barns deltakelse, og synspunkt i sosiale tjenester for et mer helhetlig og forebyggende tiltak mot barnefattigdom fra denne artikkelen kan brukes som en kontradiksjon for å belyse mot problemstillingen min.</p>

Vedlegg 3

<p>Artikkel 2: Norge</p>	<p>Bergheim, B. & Rugkåsa, M. (2022). Sosialt arbeid i Nav. Erfaringer fra intervensjonen i helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier (Holf-prosjektet). Tidsskrift for velferdsforskning, (2), 1-14. https://doi.org/https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/11250/3040402</p>
<p>Hensikt</p>	<p>Beskrive, og undersøke ved kvalitative data fra Holf-forskningsprosjektet hvordan erfaringer fra prosjektet kan få betydning for organisering av sosialt arbeid, og helhetlig oppfølging fra Nav. Prosjektets langsiktige, og overordnet målsetting er å forebygge at fattigdom går i arv, og at barnet forblir en del av lavinntektsfamilien som et resultat av manglende arbeidsmuligheter, utdanning og sosial integrering.</p>
<p>Metode</p>	<p>Kvalitativ intervjudata fra forskningsprosjektet f Holf (helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier). Med utgangspunkt i kvalitative intervjudata fra prosjektet belyser erfaringene fra familieoppfølgingen i Holf-prosjektet.</p>
<p>Utvalg</p>	<p>29 deltakende NAV-kontor hvor totalt 15 kontorer arbeidet etter forhåndsdefinert metode fra arbeids, og velferdsdirektoratet. 14 av kontorene arbeidet etter egne utarbeidet planer. 58 av koordinatorene i de 29 Nav kontor ble intervjuet i perioden 2016-2019, og artikkelen tar utgangspunkt i kvalitative data fra foreldre og koordinatorene. 8 fokusgruppeintervjuer av 30 familiekoordinatorene arbeidet metoden, ni av ti var kvinner, 62 % hadde sosialfaglig profesjonsutdanning: sosionomer, og barnevernspedagoger. Elleve familier med 13 foreldre ved syv kontorer ble intervjuet i 2018. To av familiene hadde majoritetsbakgrunn, og ni med minoritetsbakgrunn.</p> <p>Målgruppen var: familier med inntil fire barn under 18 år 3033 familier ble rekruttert, to av fem var enslig forsørger, oftest mor, tre av ti foreldre hadde noe tilknytning til arbeidslivet, familiene hadde i gjennomsnitt to barn hver. 49% av foreldrene hadde grunnskole eller lavere utdanning, 31% oppga dårlig helse mot 5% i hele befolkningen, 78% av familiene hadde innvandrerbakgrunn.</p>
<p>Resultater</p>	<p>Studiens funn viser at:</p> <p>Begrenset antall familier å følge opp bidro til mer tid med hver familie, mer tilgjengelighet, raskere handling, og mer fleksibilitet.</p> <p>Prosjektets rammer gav mer dynamisk arbeid, og var tilpasset mer til den enkelte families behov.</p> <p>Å arbeide på denne måten gjorde at de kunne ta tak i familiens faktiske situasjon, og at familien sammen koordinatoren kunne sette små og store mål for endring.</p> <p>Metoden gav familiene en opplevelse av medvirkning, og mestring.</p> <p>Tett oppfølging, og kartlegging bidro til at familier som hadde hatt problemer i årevis ble avdekket og kunne løses.</p> <p>Navs virkemiddelapparat var dårlig tilpasset familier med minoritetsbakgrunn, og aktiviteter og tiltak var lite tilfredsstillende for behovene til foreldre med liten</p>

	<p>arbeidserfaring, manglende grunnleggende utdanning, og lave norskspråklige ferdigheter.</p> <p>Innblikk i familienes boligstander, og bomiljø gjennom hjemmebesøk gav et utvidet bilde av familiens ressurser, relasjoner mellom barna og foreldrene.</p> <p>Søkelys på familiens ressurser, og styrker stod sentralt i kartleggingen, og gjennom god kommunikasjon ble tillitsfulle, trygge og gode relasjoner med familiene bygget hvor anerkjennelse og gjensidig respekt ble betydningsfullt i det videre arbeidet.</p> <p>Hjemmebesøket fikk stor betydning i den oppfølgingen av familien, og at Holf- prosjektet bidro til en mer tett, og helhetlig oppfølging av familien som ellers ikke hadde vært mulig.</p> <p>Uoversiktlig økonomi, og hjelp til å lage systemer bidro til at foreldrene fikk mer oversikt over egen økonomi.</p> <p>Familiene fikk bedre økonomi, fordi det ble for eksempel avdekket at foreldrene ikke mottok ytelser de hadde krav på.</p> <p>Mer oversiktlig, og forutsigbar økonomi bidro til at stressnivået til familiene ble lavere, og at foreldrene fikk mer overskudd til andre oppgaver.</p> <p>Samhandling, og koordinering med andre instanser som DPS, PPT, og BUP bidro til å løse flere problemer for familiene, som for eksempel helseproblemer hos foreldrene.</p> <p>Tre av ti foreldre hadde noe tilknytning til arbeidsmarkedet, 49% hadde grunnskole eller lavere utdanning, og 78% av familiene hadde innvandrerbakgrunn.</p>
Kvalitet	Fra et fagfelleverdert tidsskrift, og av nyere dato. HOLF-prosjektet (Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier) er meldt, og anbefalt av NSD.
Etikk	Forfatterne redegjør for etisk godkjenning gjennom meldt, og anbefalt datasett fra NSD. Det er redegjort for etisk god behandling av deltakerne, og anonymisering.
Relevans	Resultater i studien viser til interessante, detaljerte og relevante funn som kan brukes for å belyse problemstillingen min. Artikkelen gir forslag til tiltak i Nav-tjenesten som kan bidra til mer helhetlig, og tett oppfølging av familiene som igjen kan føre til bedre økonomi for familien, og er derfor relevant for problemstillingen, og tematikken i oppgaven min

Vedlegg 4

Artikkel 3: Norge	Ask, T. A., Gjerdrem, J., Gjerstad, B., Lundberg, K. G. & Oltedal, S. (2021). Sosialfagleg arbeid med familieoppfølging i Nav- ein vignettstudie. <i>Fontene forskning</i> , 14(1), 58-69.
Hensikt	Beskrive, og undersøke data fra et fokusgruppeintervju av Nav-veiledere hvor det reflekteres rundt egne vurderinger rundt en konstruert familiesituasjon med ulike utfordringer. Studien er basert på en vignettstudie som bidrar med kunnskap om vilkår for å arbeide med familieoppfølging i Nav.
Metode	Fokusgruppeintervju fra en vignettstudie fra prosjektet "Family complexity and social work in different welfare regimes" (2015-2018). Data fra et fokusgruppeintervjuet av sosialarbeidere fra Nav med kritiske spørsmål om: foreldrekonflikter, familienettverk, omsorg for barn, arbeid, vold, migrasjon, arbeidsløshet, rus og psykisk helse, og hvordan organisatoriske systemer manifester seg i dagligdags argumentasjon og tenking.
Utvalg	11 kvinner fra 3 større NAV-kontor høsten 2018 med mellom 3 og 18 års erfaring fra sosialt arbeid. Sosialfaglige bakgrunn var hovedsakelig fra Nav, med noen barnevern- og sosialkontorerfaring. I den ene fokusgruppen bestod utvalget av 2 vernepleiere, 1 barnevernspedagog, og 1 sosionom. I den andre fokusgruppen var alle 3 deltakere sosionomer. I den tredje fokusgruppen var 3 sosionomer og en med tilsvarende høyere utdanning.
Resultater	<p>Studiens funn viser at:</p> <p>Det var delte meninger blant informantene om hvordan involvere barn i samtaler hvor foreldrene er til stede fordi de ikke har nok kompetanse til å snakke med barn.</p> <p>Institusjonen setter rammer for hvordan enn skal møte barn, og dette kan henge sammen med at det ikke er forventet at sosialarbeideren på Nav -kontoret skal forholde seg direkte til barn på samme måte som en ansatt i barnevernstjeneste som forholder seg til rammer i annet lovverk.</p> <p>De sosialfaglige vurderingene til sosialarbeiderne klarer og identifiserer et avgrensa familieperspektiv med større grad av handlingsrom, og fleksibilitet enn det forfatterne av studien selv oppfatter at Nav vanligvis praktiserer.</p> <p>Informantene drøfter familiemedlemmenes problemer fra deres utgangspunkt, og ser derfor relasjonene mellom familiemedlemmene.</p> <p>Informantene klarer å sette arbeidslinjen som primær tankegang til side der det er nødvendig</p> <p>Sosialarbeiderne er iverksettere av norsk velferdspolitik, og er derfor forpliktet til å fremme hensynet til involvering av barnet i sosiale tjenester.</p> <p>Navs mandat gjennom sosialtjenesteloven åpner opp for at utfordringer som er knyttet til familiene kan få forrang framfor arbeidslinjen, og at det handlingsrommet tar informantene i bruk i egne vurderinger.</p> <p>Nav skal ikke hjelpe alle familiemedlemmene alene, og informantene viser at det reflekteres rundt påkobling av andre instanser som for eksempel barnevernet dersom barnet har et større behov som går utenfor nav sitt mandat.</p> <p>Det er vanskeligheter til vurderinger om hvilke instanser som bør kobles på, og opplevelse av manglende organisatorisk helhetstenking om ansvarsfordeling på tvers av profesjoner.</p>

	<p>Tidligere samarbeidserfaringer med andre instanser der partene skyver ansvaret over på hverandre har vært vanskelig.</p> <p>Forslag tiltak for å forhindre ansvarsforskyving, og at det burde bli opprettet ansvarsgrupper for å lære av hverandre.</p> <p>Samarbeidspartnere oftere har en snever oppfatning av hva Nav kan bidra med, og at derfor blir kunnskapen sosialarbeideren i Nav har i liten grad blir etterspurt.</p> <p>Konklusjon om at dersom sosialarbeidere i Nav avgrensner egen tankegang til arbeidslinjen, og ikke har et helhetsperspektiv på familien kan det få konsekvenser for familier med komplekse og sammensatte problemer</p> <p>Sosialarbeidere i Nav bør erkjenne og medvirke mer i arbeidet med familier, og det fremmes forslag om å styrke den sosialfaglige samtalen internt i Nav.</p> <p>Sosialarbeiderens fagkompetanse kan bidra til å utvikle praksiser som utfordrer institusjonelle innramminger.</p> <p>Nav har mer fokus på foreldre og arbeidsrelatert hjelp enn å rette fokuset mot å snakke med barnet, og oppfylle barnets rett til å bli hørt</p>
Kvalitet	Fra et fagfelleverdert tidsskrift, og fra nyere dato (2021). Studien er meldt til NSD og er gjennomført i tråd med forskningsetiske retningslinjer (NESH 2016).
Etikk	Forfatterne redegjør for en etisk studie som er gjennomført etter forskningsetiske retningslinjer (NESH 2016). Det er redegjort for god etisk behandling, og forsvarlig anonymisering av deltakerne.
Relevans	Resultater i studien viser til interessante, detaljerte og relevante funn som kan brukes for å belyse problemstillingen min. <p>Artikkelen gir forslag til styrking av sosialfaglige samtaler i Nav, mer koordinert, og tverrfaglig samarbeid mellom tjenester som kan bidra til mer helhetlig, og tett oppfølging av familiene. Dette som kan føre til bedre økonomi for familien, og er derfor relevant for problemstillingen, og tematikken i oppgaven min.</p>